

Конгрес **У**країнських **Н**аціоналістів

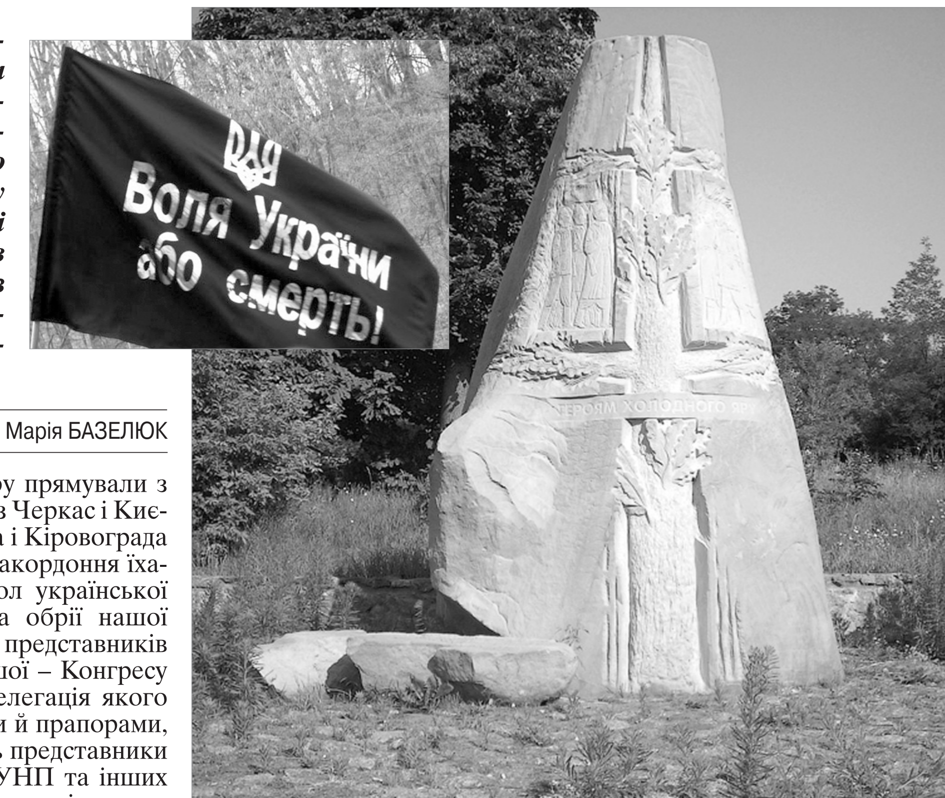
Змагатимеш до поширення сили, слави, багатства і величі Української Держави

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.cun.org.ua 3 травня 2012 року № 18 (441)

ХОЛОДНИЙ ЯР. СИМВОЛ УКРАЇНСЬКОЇ ЗВИТЯГИ

30 квітня в легендарному селі Мельники, що на Черкащині, відбулися меморіальні заходи із вшанування пам'яті Головного отамана Холодного Яру Василя Чучупака, козаків і старшин полку гайдамаків Холодного Яру. Одним із організаторів урочистостей був Конгрес Українських Націоналістів.

Марія БАЗЕЛЮК

Того дня до Холодного Яру прямували з усіх кінців українського світу: з Черкас і Києва, з Вінниці і Львова, Харкова і Кіровограда – звідусіль, у тому числі – й ззакордоння їхали люди, бо слава про символ української звитяги сягнула далеко поза обрії нашої землі. Звісно, було тут чимало представників політичних партій. Окрім нашої – Конгресу Українських Націоналістів, делегація якого прибула в Мельники з квітами й прапорами, – в урочистостях брали участь представники "Свободи" і "Батьківщини", УНП та інших політичних сил, "спікери" яких навіть у коротких виступах зуміли не лише згадати про холодноярівців і їхнього героїчного провідника, а й нагадати про ситуацію в нашій державі та грядущі вибори зокрема. Втім, привід для нашого паломництва до місця звитяги і священних могил був цілком конкретний – пошанування пам'яті вірних синів України. Нагадаємо, що саме квітневого дня, 92 роки тому, в бою з більшовиками на хуторі Кресельці загинув Головний отаман Холодного Яру ВасильЧучупак. До його могили на сільському кладовищі і до братської могили полеглих холодноярівців конгресівці поклали квіти. Вклонилися й багатьом іншим пам'ятним місцям, яких чимало в Мельниках, – коло сільської школи – пам'ятник Юрію Горлісу-Горському, меморіал на хуторі Кресельці, пам'ятник Героям Холодного Яру в центрі села, де власне відбувся мітинг.

Меморіальне віче провадив голова Історичного клубу "Холодний Яр" Роман Коваль, один із дослідників історії багаторічної боротьби холодноярівців. Поряд із ним – автор книги "Чорний ворон" ("Залишенець"), що стала бестселером, Василь Шкляр. Він виголошує коротку промову, яку присутні проводжають схвальними оплесками. Серед промовців – провідні діячі Конгресу.

Закінчення на 2-й стор.

 ПОЗИЦІЯ

ВИМАГАЄМО ДЕНОНСУВАТИ ХАРКІВСЬКІ УГОДИ!

Спільна заява опозиційних національно-патріотичних сил

Минуло два роки з того часу, як влада на чолі із Президентом Віктором Януковичем зрадила національні інтереси України, ратифікувавши так звані Харківські угоди. Грубо порушивши Конституцію України, влада продовжила термін перебування Чорноморського флоту Російської Федерації, який, по суті, є спадкоємцем окупаційних військ Росії, що знищували суверенітет Української держави в ХХ столітті.

Незважаючи на протести громадськості та шалений супротив опозиційних фракцій парламенту, провладна більшість ратифікувала ці зрадницькі угоди. Тоді Янукович запевнив українське суспільство, що наша держава отримає великі дивіденди від Харківських угод, які відчує на собі кожен українець.

Минуло два роки. Українська держава повсякчас має проблеми із чужоземним військом на своїй території. Чорноморський флот РФ поводить себе виклично і агресивно, не допускає на територію баз українських спеціалістів, загрожує екологічній безпеці регіону, безпеці судноплавства в українських територіальних водах, спричиняє міжнаціональну напругу в регіоні.

Що отримали прості українці від підписання Харківських угод? Де ті золоті гори, які наобіцяв нам Янукович і його команда взамін здачі національних інтересів? Упродовж цих двох років двосторонні відносини між Україною та Російською Федерацією не можна назвати не те, що братніми, а навіть дружніми. Росія, дотримуючись старих імперських звичок, продовжує "виховувати" Україну надвисокими цінами на газ, торговельними війнами, економічним та політичним шантажем, заявами, що межують із посяганням на суверенітет України, тощо.

Ми вимагаємо денонсувати ганебні та небезпечні для суверенітету Української держави Харківські угоди та, відповідно до Конституції, вивести Чорноморський Флот Російської Федерації із території України.

Українська Народна Партія, Конгрес Українських Націоналістів, УНА–УНСО, Спілка Офіцерів України, ВТ "Просвіта"

 НАША СЛАВА НЕ ВМРЕ, НЕ ПОЛЯЖЕ

"ЧОРНІ ЗАПОРОЖЦІ: ІСТОРІЯ ПОЛКУ"

Ольга ДМИТРЕНКО

Презентацію книги Сергія Коваленка "Чорні запорожці: історія полку" провели просто неба, в Києві, коло пам'ятника Тарасові Шевченку. Це дійство, що відбулося 28 квітня, хоч і не анонсоване широко в місті, зібрало все ж чимало людей, точніше, скликало – спочатку ударами в тулумбас, у який били новітні "чорні запорожці", далі – яскравими промовами, прекрасними піснями у виконанні Василя Лютого.

Козаки новітнього полку "чорних запорожців" Василь ІЛЬЧИШИН, Мирослав ЦИМБАЛЮК і Михайло КЕРТИЩАК

Сергій Коваленко написав книгу про легендарний полк "Чорні запорожці", який, захищаючи молоду Українську Народну Республіку, не програв жодної битви. Про це формування часів визвольних змагань ще донедавна мало хто знав. А жаль! Звитяга "чорних запорожців" – це і слава України, і приклад для українського юнацтва, серед якого звичайно ж є такі, що захочуть були схожими – гідністю та лицарською відвагою – на своїх великих попередників. Тож і значення книги – непересічне, як і праця її автора, і благородна тема твору. Сам С.Коваленко, виступаючи на презентації, зазначив, що боротьба кращої частини народу, яка захищала незалежність України, була позначена не лише перемогами, а й трагедіями. Говорив про них з болем, але така вже історія рідного народу. Після падіння УНР в Україні наступили часи більшовицького лихоліття, такого лютого й звироднілого, яке навряд чи придумали б найжорстокіші тирани середньовіччя. Історик Роман Мотузка навів вражаючі цифри і факти започаткованого ще В.Леніним геноциду української нації. Зокрема, за наказом "вождя" 1921 року з України мали вивезти 600 мільйонів тонн хліба, що означало для українських селян голодну смерть. Кремлівська тиранія лише посилювала біль по втраті України, а пам'ять про звитяжців, що стали на прю з ворогом, полягли за честь землі рідної, та не здалися, бриніла надією, що український народ вилонить нових лицарів, які здолають навалу московської орди.

Коротко про книгу. В ній ідеться про Кінний полк "Чорні запорожці", створений 27 червня 1919 року наказом Головного отамана військ УНР Симона Петлюри.

Закінчення на 2-й стор.

18

4 820102 210017

НОВИНИ. ПОДІЇ. ФАКТИ

ПАМ'ЯТНИК СЕЛЯНАМ, ЩО БОРОЛИСЯ ПРОТИ КОМУНІСТІВ

29 квітня 2012 року в селі Соснівка Олександрівського району Кіровоградської області відкрили пам'ятник хліборобам Соснівки та навколишніх сіл, які загинули, захищаючи врожай від більшовиків, у 1920 році.

Пам'ятник зведено зусиллями Холодноярської ініціативи та Історичного клубу "Холодний Яр". Творче втілення в граніті виконав скульптор Дмитро Бур'ян.

Після жнив 1920 року червоноармійські продовольчі загони заповнили чигиринські села й силою забирали у селян хліб. Мешканці сіл Соснівка, Девятка, Скаржинка і Тирнавка розібрали залізницю, щоб більшовики не могли вивозити зерно. Це призвело до кривавих сутичок, внаслідок яких загинуло чимало українських хліборобів.

Холодноярська ініціатива

ПРОТИ ПОЛІТИЧНИХ РЕПРЕСІЙ ТА ТЕРОРИЗМУ

27 квітня у м. Дніпропетровську відбувся мітинг опозиційних сил. Представники Конгресу Українських Націоналістів, "Батьківщини", "Фронту змін", ВО "Свобода", "Нашої України" вимагали у влади припинити політичні репресії та наступ на свободу слова, а також забезпечити достойний соціальний захист українців, про що була ухвалена відповідна заява.

Під час мітингу протестувальники помітили дим, що заповнив вулиці, пізніше стало відомо, що саме в цей час у кількох місцях Дніпропетровська пролунали вибухи.

Голова Дніпропетровської обласної організації Конгресу Микола Хоменко так прокоментував цю подію: "Ми переконані, що вибухи у нашому місті сплановані для дестабілізації ситуації, і в самому місті, і в державі загалом напередодні парламентських виборів. Зараз у місті атмосфера напружена. Проте ми закликаємо городян не впадати в паніку і зберігати спокій".

Він підкреслив, що опозиційні сили Дніпропетровська докладуть максимум зусиль для цього.

"ЗАХИСТ" ЧОРНОБИЛЬЦІВ – ЗВИЧАЙНЕ ОКОЗАМИЛЮВАННЯ

Нинішня влада залишила чорнобильців віч-на-віч зі своїми проблемами, вважає учасник ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС II категорії, голова Кримської організації Конгресу Українських Націоналістів Василь Овчарук.

"Сьогодні я слухав бравурні заяви віце-прем'єр-міністра України Сергія Тігіпка про те, як добре живеться чорнобильцям, які високі пенсії забезпечує уряд ліквідаторам. Я заявляю про те, що це відверта брехня і окозамилювання", – заявив голова Кримського Конгресу.

За його словами, віце-прем'єр мальовничо розповідав про 50 мільйонів гривень, які закладено в бюджеті на лікувальні програми, в той час, як у реальному житті чорнобильці змушені оздоровлюватись власним коштом.

"Ліквідатори змушені самостійно вирішувати проблеми зі своїм здоров'ям, держава самоусунулась від цього. Придбання ліків, санаторне лікування – це клопіт самих чорнобильців, про що б там не розповідали чиновники високих рівнів", – підкреслив Василь Овчарук. Він зазначив, що чинна влада, попри постійні обіцянки поліпшити соціальний захист чорнобильців, згортає його.

"Але ми будемо й надалі відстоювати свої права всіма доступними методами", – наголосив Василь Овчарук.

Прес-служба КУН

ПОКЛИК СУМЛІННЯ

ХОЛОДНИЙ ЯР...

Конгресівці в Холодному Яру

Палкі слова з трибуни заступника Голови КУН Євгена Лупакова – про українську справу, її ворогів, до яких настав час ставитися нещадно, про національну честь і гідність, які справжні лицарі завжди захищали навіть ціною свого життя, – вразили і зворушили всіх, хто їх почув, – це було видно з реакції учасників мітингу. Із змістовною та конкретною промовою виступив на вічі голова Секретаріату Головного Проводу Конгресу Володимир Манько.

Принагідно зазначу, що делегація КУНу була чи не найчисленнішою: конгресівці прибули не лише з Києва, а й з Вінниці, Борисполя, Черкас. Добре скоординовані дії, доброзичливість, піднесений настрій учасників урочистостей засвідчили високий рівень організованості та відповідального членства Конгресу. Делегація побувала в Кресельцях, де було відтворено бій холодноярівців з більшовиками, а також – коло Гайдамацького ставу, де відбулося освячення зброї та прапорів, а випробуваних ділом чоловіків через присягу приймали до козацтва. Там же наші друзі-черкащани частували нас наймачнішою в світі кулешею.

Напевно, кожен українець мріє побувати в місцях, овіяних гайдамацькою славою та оспіваних Тарасом Шевченком, вклонитися їм, зарядитися їхньою енергетикою, повірити в щасливу долю України, бо, як знаємо, все вікопомне, доленосне починалося в нас із Холодного Яру – священної землі дивовижної краси. Отож бо, як повіє, за Шевченком, новий вогонь з Холодного Яру, ми нарешті відродимо любов і єдність між українцями та очистимо від скверни рідну, найпрекраснішу в світі українську землю. Мотрин монастир – сакральне місце, знакове і для запорожців, і для гайдамаків, і для холодноярівців. Існують легенди, які, втім, завжди ґрунтуються на правдивих історіях, про його підземні лази, яких так і не змогли виявити зайди, про характерників, аскетів, мучеників. Одне слово, ми прийшли сюди – за покликом їхніх душ, власного сумління та родової пам'яті. Помолилися. Поставили свічки. Помилувалися навколишньою красою. Доторкнулися вічного. І вирушили до іншого величного пам'ятника духові української невмирущості та сили – Вічного дерева.

Дубу Максима Залізняка, як кажуть, уже минуло тисячу літ. Він пам'ятає, про що "хвалилися гайдамаки, на Умань ідучи", як "гомоніла Україна" і в часи Коліївщини, і в набагато віддаленіші, ще княжої доби часи, і в новітні, коли холодноярівці "стали волі на сторожі" і вибір у них був лицарський – Батьківщина або смерть, і завжди жертовний – смерть заради волі Батьківщини. Тепер прийшли тисячі наших сучасників. Я бачила їхні красиві та одухотворені обличчя. В них відчувалася гайдамацька порода, одержима воля до боротьби. І козацька кров, що "пульсує і гуде" в їхніх жилах. І холодноярівська затятість: убий – не здамся! У їхніх відкритих душах – непідкупна та щира любов до рідного брата – українця, яка бринить оптимістичною надією на єднання нації. Тоді нам жоден ворог – не загроза. "Обніміться, брати мої, молю вас, благаю", – то Шевченко і тоді, і на століття вперед закликав нас схаменутися, позбутися дріб"язковості та намулів лицемірства, об'єднатися заради того, щоб жила Україна. На жаль, ми спромоглися лише на "великих слів велику силу", а не на чин єднання, бо не зуміли збагнути глибину його, Тарасової, тривоги. Та генетичний код народу – невмирущий. Схоже, він дуже скоро відвориться – уже відтворюється в генах нащадків найкращих синів української нації. Ми їх бачили в Холодному Яру. І відчули подих вогню, який таки саме звідти повіяв...

Закінчення. Початок на 1-й стор.

Марія БАЗЕЛЮК

НАША СЛАВА НЕ ВМРЕ, НЕ ПОЛЯЖЕ

"ЧОРНІ ЗАПОРОЖЦІ: ІСТОРІЯ ПОЛКУ"

Виступає письменник Сергій КОВАЛЕНКО

Полк був головною ударною силою Запорізької дивізії отамана Ґулого-Ґуленка і згодом влився в 3-ю дивізію генерала Удовиченка. Полк очолював беззмінний командир Петро Дяченко, улюбленим висловом якого були слова: "Сміливі мають щастя". Він сам дотримувався цього принципу і до свого полку добирав відчайдухів, які заради своєї Батьківщини ладні були будь-якої миті йти на смерть. Тож не дарма на прапорі полку було начертано клич "Україна або смерть".

Книга є першим повним дослідженням історії Кінного полку Чорних Запорожців, в якому докладно відображено весь його бойовий шлях на тлі військових та політичних подій буремних 1918–1920 рр. Знайдемо тут і передісторію полку, коли його кістяк від лютого 1918 р. до січня 1919 р. був лише сотнею. Прочитаємо про участь Чорних Запорожців у походах 1918 р. Олександра Натієва на Харків і Петра Болбочана на Крим, у Протигетьманському повстанні 1918 р., у боях з махновцями під Лозовою на Харківщині і з московською комуною під Харковом у січні 1919 р., дізнаємося про відступ через Румунію з Одещини у Галичину 1919 р., про бої з комуно-московськими військами, керованими Миколою Щорсом, Григорієм Котовським, Віталієм Примаковим та іншими під Полтавою, Проскуровом, Вознесенськом, Єлизаветградом, Галичем, денікінцями під Тульчином 1919 р. тощо.

У цій книзі бачимо Чорних Запорожців на Стародубщині, у Криму, на Луганщині і в Галичині. Передгір'я Карпат, неозорі українські степи, – засипані снігом і сповнені пахощами весняного буйноцвіття, – порізані глибокими річковими долинами узвишшя Поділля, рівнини Полісся – такий терен військових подвигів Чорних Запорожців.

Вони були відчайдушними як їхній командир Петро Дяченко, а за цією відчайдушністю стояв високий військовий професіоналізм володіння зброєю і тактикою бою, що робило Чорних Запорожців непереможними, і це той гідний наслідування приклад, який дає нам наша водночас і героїчна, і трагічна історія. Чим не сюжет для захоплюючого фільму про українську звитягу?

Книга супроводжується великою кількістю ілюстрацій, а також кольоровими мапами. Наприкінці книги вміщено додатки, які дозволять читачеві поглибити знання про згадувані у ній події (100 статей) та про осіб (180 статей), що брали в них участь.

Маємо подбати, аби "Чорні запорожці" Сергія Коваленка прочитало якнайбільше українців. Книга повинна бути в кожній бібліотеці, школі, виші. Ще раз – подбаймо про це – разом із сучасними "чорними запорожцями", що мають за мету відродити в народі дух наших героїв-борців і жертовним чином повноцінно і назавжди втілити наш одвічний ідеал – Українську Самостійну Соборну Державу.

Закінчення. Початок на 1-й стор.

Ольга ДМИТРЕНКО

Наші корпункти

Вінниця	В'ячеслав Березовський	(067) 258-55-71
Дніпропетровськ	Хоменко Микола	(056) 748-17-92
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Житомир	Крук Микола	(0412) 44-52-32
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04597) 4-92-93
Київ	Шепетюк Юрій	(044) 278-63-89, 279-68-34
Луцьк	Хомич Іван	8-095-92-66-154
Львів	Динилиха Ігор	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Яценьо Софія	(0512) 49-67-90
Одеса	Парфенюк Василь	(048) 758-31-13
Полтава	Паламарчук Дмитро	(050) 171-63-49
Рівне	Бідюк Юрій	(050) 435-33-34
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 29-77-43
Тернопіль	Білах Іван	(8050) 339-56-12
Ужгород	Сачко Олександр	(099) 053-48-69
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(0552) 26-50-56
Хмельницький	Бенюк Ніна	(8096) 362-72-23
Черкаси	Савченко Максим	(067) 647-35-24
Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

НАЦІОНАЛЬНИЙ КРУГЛИЙ СТІЛ: ЗАПРОШУЄМО ДО ДІАЛОГУ

НАВІЩО ДОКЛАДАТИ ЗУСИЛЛЯ?

Ольга РІЗНИЧЕНКО

– А що тобі подобається в цій грі?

– Як вони б'ються

– Сам процес чи ти на чиємусь боці?

– Білий воїн захищає замок, а той, з чорними крилами, хоче відняти у нього землю.

– Так ти за "білого"?

– Угу

– А ти би хотів бути на його місці?

– Угу.

– Чого ж не підеш у секцію, не навчишся так само битися? Зможеш захистити себе і друзів…

Навіщо? Там потрібні зусилля.

Семикласник Вася з села Семенівка, що за двадцять хвилин від Мелітополя, просиджує на мікрорайоні в інтернет-клубі до десятої-одинадцятої вечора майже щодня. Можна було б і не питати, як батьки і вчителі ставляться до його відсутності вдома і на уроках. Відповідь була очікуваною: "А їм пофіг". Вася не вірить ні батькам, ні вчителям. І він уникає спілкування. Бо навіщо промовляти слова? Вони не відповідають діям. А дії – це боротьба: той, хто сильніший, відбирає у того, хто слабкіший, все, що йому подобається. Це єдиний діючий закон життя – принаймні такого висновку дійшов Вася, виходячи зі своїх не довгих за віком спостережень.

Я приїхала до мами в Мелітополь на Благовіщення. У цей радісний для християн день вона народилася. Приїхала з Києва, де проходив Національний Круглий стіл, ініційований групою "Першого грудня". Поки була в дорозі, мені зателефонували багато людей з Харкова, де я живу, казали, що для них сам факт обговорення морального стану суспільства і виступи кардинала Любомира Гузара, Євгена Сверстюка, Мирослава Мариновича були, як ковток живої води.

Напередодні мені пощастило взяти інтерв'ю у Євгена Олександровича про цю подію.. Запис розмови мені вислали на e-mail, чим власне і був обумовлений похід до клубу. І через те, що запис був у програмі, якої не було в моєму нетбуці, звернулась по допомогу до хлопців, які поруч грали у "стрілялки": одні авта обганяли інші, і з їхніх вікон пасажири на ходу стріляли один в одного. З якого авта першими перестріляють пасажирів іншого – той виграв.

Тож починаю розмову: "Вибачте, будь ласка, чи не підкажете, як перевести запис в MP-3 формат?"

Мій сусід, хлопець років 18-ти, не відриваючись від гонки: "А ... його знає"

Я не відстаю: "А може, ваш партнер у курсі?"

– Сєрий, тобі капец – повертай вліво... Ти про MP-3 нічьо не знаєш?

– Від...сь.

Мій сусід, глянувши у мій бік, партнеру: "Слиш, ти шо, по-нормальному сказати не можеш? Тут женщина."

Звертається до всіх присутніх у залі: "Пацани, ніхто не знає...?"

У результаті, бо було вже близько десятої вечора, на подвір'ї "Prezydenta" я залишила моїм новим знайомим, які глушили під акомпонемент скутерів пиво з джин-тоніком, номер мобільного, щоб у разі, як зроблять, потелефонували. І десь по дванадцятій вночі отримую sms-ку (українською мовою!): "Все гаразд. Приходьте зранку..."

Наступного дня, чекаючи хлопців, встигла познайомитись з семикласником Васею і порозмовляти з оператором клубу. Підлітки, які тут пропадають, за його словами, великі мовчуни. Якщо говорять – односкладно, і зрідка – нормативною лексикою. Гра для них, як правило, компенсує відсутність справжніх і щирих стосунків у родині, в школі. Коли в хаті батьки п'ють і сваряться, а в школі – тебе принижують і шикують, виникає бажання помститися, хоча б ілюзорно. І підсідають на кібер-голку. За гроші батьків, ясна річ.

На Круглому столі у Києві я зголосилася бути на гуманітарній секції у Володимира В'ятровича. За пару годин в ході обговорень треба було сформувати програмні тези, як зупинити стрімке скочування країни в безодню інтелектуальної та духовної деградації. Базисною була думка про відновлення суспільного діалогу на засадах християнських цінностей.

Як на мене, головна проблема нашого спілкування у всіх сферах суспільного життя – це бажання впливу. Ми хочемо впливати один на одного, коли розмовляємо. Свідомо чи несвідомо, але зосереджуємось на співрозмовникові як на об'єкті, якого треба завантажити інформацією. Так розмовляти нас привчили ще у радянські часи, за схемою: агент впливу (учитель, політик, ведучий TV, рекламник) – споживач. Ми не бачимо один в одному співучасників творення, а лише хтось — креативники, інші ж – виконавці їхніх ідей.

Я це також побачила на обговоренні в секції. Коли пропозиції одного знаменитого вченого, які він, певно, вважав засадничими, не привернули уваги, він втратив інтерес до обговорення і пішов. Нічого не поробиш, творчі люди, інтелектуали у своїх середовищах звикли, що усі інші грають за їхнім сценарієм.

Тому це так і важливо – повернення до діалогу саме на християнських засадах – приборкуючи власну гординю, амбіції, самовпевненість. Українські інтелектуали, дійсно, мали б показати приклад усьому суспільству, що спроможні з любов'ю до спільного блага пропонувати ідеї і смиренно приймати реакцію у свідомості інших.

Але для цього маємо докорінно змінити модель спілкування у суспільстві з авторитарної: Я-(суб'єкт) – Ти(об'єкт) на християнську: Я (суб'єкт) – Ти (суб'єкт). Любов до співрозмовника, інтерес до нього, бажання його зрозуміти, незалежно, хто б він не був, – твій син, учень, колега чи випадковий знайомий – в цьому відправна точка змін. Що може бути цікавіше і цінніше у світі, ніж одна людина для іншої?! Без цієї фундаментальної зміни моделі суспільного діалогу, які б творчі ідеї духовного оздоровлення не пропонувались, – це все одно, що нове вино зливати у старі міхи... Навіщо докладати зусилля, як сказав би Вася з Семенівки.

Те, що ми опинилися сьогодні під владою колишніх "дітей вулиці" – президентів, яким вкрай важко вживати нормативні слова замість жаргону, до чого звикли з дитинства, є апогеєм або агонією моделі, в якій людина загалу розглядається як маніпулятивний об'єкт. Коли бачити в народі юрбу, плебс, холопів, а не особистостей, юрба перемагає. Ліниві "шарікови", якими легко маніпулювати, давши їм замість кістки золотий унітаз, правлять мораль і закон під "Мурку" і по поняттях.

Той, кому ж не подобається бути в принизливій ситуації управління твоїми думками та емоціями, воліє самоізолюватись у віртуальному світі чи інших, більш природніх. Але ні до чого путнього це, як правило, не приводить. Бо і в лісі глухому силові структури, якщо їм треба, тебе знайдуть.

Тому треба докласти зусилля і самому змінитися у ставленні до інших і поведінці: полюбити співрозмовників, яких, твердить статистика, у твоїй країні всього-нічого сорок вісім мільйонів, і уявити, що вони усі – співучасники творення нації і держави.

Я, наприклад, Гошу і Сєрого, які доклали неймовірні зусилля, щоби при мені не матюкатися, і допомогли актуалізувати інтерв'ю Євгена Олександровича, полюбила і знайшла у поглядах на ситуацію в країні багато спільного...

БЛАГОДІЙНІСТЬ

АНДРІЙ ЛОПУШАНСЬКИЙ – "ВЕЛИКИМ РОЗУМНИКАМ САМБОРА-2012"

Другий рік відділ освіти Самбірського міськвиконкому урочисто вшановує вихованців загальноосвітніх шкіл – учасників обласних олімпіад з різних дисциплін шкільної програми. На міське учнівське свято "Великий розумник Самбора-2012 р.", що відбулось в сесійному залі міської ради під патронатом Благодійного фонду Андрія Лопушанського, зібрались обдарована учнівська юнь, вчителі, батьки.

На святі виступили начальник відділу освіти міськвиконкому Наталія Юзв'як, секретар міської ради Володимир Пацюк, депутат міської ради Святослав Ухач.

Завідувач методкабінету міського відділу освіти Ольга Сорока, як ведуча заходу, назвала обдарованих дітей, зокрема, восьмикласницю СШ №1 ім. Т.Г. Шевченка Мар'яну Бучко, учасницю чотирьох обласних олімпіад з різних предметів, одинадцятикласника гімназії Івана Зозулюка, триразового учасника на обласному рівні. До того ж, хлопець став призером двох олімпіад – з астрономії та математики. У гімназії цьогоріч найбільше серед шкіл міста призерів обласних олімпіад – п'ять. В їх числі також – Володимир Романенко (біологія), Ольга Щепаняк (правознавство), Олеся Оліярник (математика). Загалом цьогоріч у місті – сім призерів обласних олімпіад (учасників – 47). Десятикласник СШ №8 Олександр Селиванов зайняв третє місце з біології, одинадцятикласник СШ №4 Олександр Левкович – третє місце з інформатики.

Наталія Юзв'як вручила учасникам обласних олімпіад грамоти міського відділу освіти, а їхнім батькам – подяки. Від Благодійного фонду Андрія Лопушанського його виконавчий директор Орест Бонк вручив талановитим дітям грошові винагороди, а вчителям, які займались з ними, – сертифікати для безкоштовного відпочинку із сім'ями протягом п'яти днів у санаторії "Женева" у Трускавці.

Нагадаємо, що на Прикарпатті діє програма, яка має назву "Школяр Прикарпаття". За рішенням вчительського колективу в кінці навчального року іменну стипендію отримують по одному учню з кожної школи Турківського, Сколівського та Старосамбірського районів.

ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ ЧОРНОБИЛЬЦІВ

26-у річницю Чорнобильської трагедії Україна та й, зрештою, весь світ відзначили початком спорудження арки-укриття, котра має закрити горезвісний четвертий енергоблок ЧАЕС.

У той час, як найвище керівництво держави спільно з представниками 21 країни урочисто давали старт будівництву нового саркофага, мешканці Старого Самбора на центральній площі містечка, біля символічного Пам'ятного хреста, разом із парохом місцевої церкви відслужили панахиду за жертвами "мирного атома". Вшанувати пам'ять загиблих, а також подякувати ліквідаторам за їхній подвиг спільно із старшим поколінням прийшли й школярі, яким про драму квітня 1986 року відомо лише з чужих спогадів, фільмів, хронік… Розділити сум зі Старосамбірщиною, яка 26 літ тому теж відрядила своїх синів і дочок ліквідовувати наслідки вибуху на ЧАЕС, прибули й представники Благодійного фонду Андрія Лопушанського – Орест Бонк та Микола Шийко. Після короткого богослужіння під тужливі звуки траурних дзвонів вони, від імені Андрія Лопушанського, поклали до підніжжя Пам'ятного хреста композицію з квітів. До речі, як не парадоксально, та місцева діюча влада до такого шляхетного жесту чомусь не додумалася…

За матеріалами ЗМІ

ДАЙДЖЕСТ

"УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛІЗМ – БУДІВНИЧИЙ"

Упевнена вчителька історії Луцької гімназії № 14 Леся Бондарук, яка була близько знайома з багатьма відомими представниками національно-визвольного руху

Відповідаючи на запитання новорічної анкети газети "День", Леся (називатиму її так, бо знала ще школяркою) сказала, що особистою подією року, який минав, був захист дисертації кандидата історичних наук. Мабуть, нечасто серед учителів, навіть у гімназіях, зустрінеш кандидатів наук. Проте особливо цікавою видається й тема Лесиної дисертації: "Український рух опору в радянських концтаборах у 1940 – 1950 роках", де головним сюжетом дослідження є повстання політв'язнів у Норильську, Воркуті й Кенгірі. Десять років із різних причин Леся досліджувала тему й писала свою роботу.

До того була документальна книжка про Михайла Сороку, члена ОУН, політичного в'язня радянських концтаборів, якого за авторитет називали патріархом політв'язнів ГУЛАГу, він "за політику" відсидів 34 роки! На часі – монографія, в якій також будуть свої відкриття. А коли зважити на те, що Леся Бондарук була близько знайомою з останнім Головнокомандуючим УПА Василем Куком, з дружиною та сестрою Івана Світличного – Леонідою і Надією, брала інтерв'ю у Валерії Новодворської, досі спілкується зі зв'язковою Головного командувача УПА Романа Шухевича Дарією Гусяк та одним із керівників Норильського повстання, нині 92-річним Степаном Семенюком, який, приїжджаючи з Польщі в Україну, завжди заходить до неї в гості, 2003 року змогла побувати на місці масових розстрілів у Сандармоху, на Соловках... То нам було про що поговорити нині на тему, чи можемо ми позбутися свого тоталітарного минулого. Адже й в анкеті "Дня" Леся Бондарук писала: "За мовчазної згоди, а часто – й закулісного сприяння органи державної влади за допомогою міліції та судової системи повертають старі, тоталітарні методи управління. У країні з'явилися політичні в'язні, політичні дисиденти, правозахисники знову б'ють на сполох..."

Надія СВІТЛИЧНА і Леся БОНДАРУК у Сандармоху

– Чому тебе зацікавила саме ця тема для кандидатської дисертації?

– Участь українців у повстаннях ГУЛАГу раніше за мене професійно досліджували лише двоє людей. Це італійка Марта Кравері, яка мешкає в Парижі (вийшла туди заміж). Вона приїжджала в Україну, жила в родинах колишніх повстанців, записувала спогади про Кенгірське повстання. І Алла Макарова із Санкт-Петербурга, яка, досліджуючи Норильське повстання, простежила за документами участь і долю багатьох українських повстанок. Масштаб антитоталітарних повстань політичних в'язнів у радянських концтаборах має багато чим вразити: і багатотисячною чисельністю, і подіями під час повстань, а Кенгірське повстання 1954 року придушували танками. Такого відвертого й кривавого людовбивства не було від часів боротьби з нацистами.

Перш ніж дізнатися про це все, будучи ще студенткою, я зацікавилася постаттю Михайла Сороки. Він змінив світогляд і долю багатьох сотень людей. Якось прочитала в інтерв'ю Панаса Заливахи, що в концтаборі Сорока був, образно кажучи, стовпом, навколо котрого оберталося все духовне життя. Уявила собі життя в концтаборі й була дуже здивована. Від людей, котрі побували в таких таборах, знала, що там були неймовірні муки, скалічені долі, тяжкі страждання. А ще там, виявляється, були й великі героїчні вчинки. Завдяки спілкуванню з волинським політв'язнем Миколою Коцом отримала адреси багатьох колишніх політв'язнів і листувалася з ними. Вони ділилися спогадами про Михайла Сороку. Згодом вийшла книжка про нього. І ось тепер, через десять років після її виходу, президент фонду "Літопис УПА" Микола Посівнич телефонує та пропонує перевидати. Отже, суспільство потребує такої літератури.

Багато спогадів є про Кенгірське повстання, як і про Норильське. Про Воркутинське спогадів дуже мало, а воно ж було одним із найбільших. От я й почала піднімати ці справи, бо ця тема не просто цікавила мене, вона мені боліла. 2002 року вдалося попрацювати в архівах у Москві. Це був час, коли архіви КДБ були ще напіввідкриті. Образно кажучи, я встигла вскочити в останній вагон гласності. Пощастило, що змогла тримати в руках табірні справи, деякі, зрозуміло, були вже "підчищені", та все ж... Що могла, те скопіювала (підпільно й дуже дорого), а ще багато виписувала (ноутбуки були тоді великою розкішшю), надиктовувала на диктофон...

– Але в радянських концтаборах сиділи не тільки українці...

– Так, репресії торкнулися багатьох національностей СРСР. Але мене цікавили долі українців, їхня участь у повстаннях. Перша половина 1950-х років – то був такий період, який в історії назвали десталінізацією. Були сподівання, що після смерті Сталіна буде переглянуто справи тих, кого начебто, як вірили, засудили несправедливо. Амністію справді одержав тоді багато хто, але не ті, кого було засуджено за так званим бандерівським стандартом, тобто на 25 років. Складно сказати, скільки українців перебувало в різні часи у радянських концтаборах. На захисті дисертації це було найдискусійнішим питанням. Називають цифри і 60, і 70 відсотків. Мабуть, таки менше, але все-таки українці брали найактивнішу участь у повстаннях, і їх серед повстанців було найбільше. У повстаннях українці відігравали головну роль. Чому? З цього приводу мені імпонує думка Михайла Хейфеца, нині він відомий ізраїльський журналіст, а в минулому – ленінградський письменник, радянський дисидент... У радянських концтаборах він бачив, як каже, різні націоналізми, та саме український націоналізм був будівничим. Саме він цементував єдність українців, допомагав їм триматися разом, і саме він ставав прикладом для налагодження дружніх взаємин з іншими національностями. Михайло каже, що його, єврея, любити свою батьківщину – Ізраїль навчили саме українці. Після закінчення терміну ув'язнення його чекали і в Америці, і у Франції, тільки в Ізраїлі не чекали. Бо навіщо там на початку розбудови держави потрібен був колишній дисидент, політв'язень?.. Але він поїхав туди, бо українці навчили, що треба будувати свою державу, незважаючи ні на що. Переважну більшість політв'язнів-українців у 1940–1950-х роках у радянських концтаборах становили вояки УПА, активісти ОУН, їхні рідні та близькі або звинувачені за зв'язки з українськими націоналістами. Тому, власне, вони і сприймали участь у повстанні як продовження своєї діяльності. Не декларували своїх принципів, а просто інакше не могли жити, лише в боротьбі за те, що вони – люди! Підпільні організації українців у таборах ставали прикладом для інших.

– Які людські долі тебе вразили найбільше?

– Дуже багатьох видатних українців – останнього головнокомандувача УПА Василя Кука, керівників Норильського повстання Євгена Грицяка і Степана Семенюка. Коли в московському архіві опрацьовувала справу в'язнів Норлагу, звернула увагу, що серед учасників повстання на звичайному аркуші паперу, дбайливо підшитому до справи, від руки було написано прізвища та імена найбільших "бунтівників" третьої зони, організаторів повстання. Тут був і Степан Семенюк. Це єдина згадка про нього як про одного з організаторів. А у справі повстання він... не проходить. Так було і з Михайлом Сорокою, який брав активну участь у Кенгірському повстанні. Це підтвердження, що ми насправді й досі не знаємо багатьох найактивніших учасників повстань у радянських концтаборах. Ці люди, маючи бойовий досвід національно-визвольної боротьби, дуже добре знали конспірацію. Могли й повстання організувати, і керувати ним, а самі залишалися в тіні, навіть не думали про якісь лаври, а просто виконували свою підпільну роботу в ім'я України.

Вразила також доля волинянина Віталія Скірука. Я читала документи, що описували його участь у Кенгірському повстанні. Одне зі звинувачень на адресу учасників повстання стосувалося того, що під час повстання ті, вигнавши табірну адміністрацію за межі зони, виставили свою охорону. А кому вони могли довірити цю охорону? Тим, котрі уміли її нести. Тобто воякам УПА і кавказцям, котрі теж мали бойовий досвід. Виставили – і зрозуміли, що охорона погано одягнута (табір же!) У господарській частині взяли тканину, яка була, та пошили одяг для охорони. Кравці, якими керував Скірук, мали досвід пошиття, але тільки одного виду форми – вояків УПА... Лише уявіть: червень 1954 року, степи Казахстану, радянський концтабір – і на охороні стоять українці й кавказці у... формі УПА! І це документально проходить у справі.

Вразила незламна позиція багатьох учасників національно-визвольної боротьби. Тієї ж Дарки Гусяк, зв'язкової Романа Шухевича. Усе своє життя, свою вроду, молодість вона поклала на боротьбу за незалежність України. Колись деякий час я мешкала в неї на квартирі у Львові, записувала її спогади. У них мене вразило, що, коли збігав кінця 25-річний термін її ув'язнення, пані Дарка вже мала право писати прохання на дострокове звільнення. Але в тюрму й у камеру до неї вже почали садити шістдесятниківдисидентів. Їй хотілося на волю, проте з'явилася можливість поспілкуватися з людьми, котрі теж не побоялися виступити проти системи, за Україну. І вона відмовляється залишати тюрму раніше. Опісля я читала багатотомну справу, що зберігається в Києві, в архіві Служби безпеки України. Іде допит Дарки в присутності її матері, котра теж була активною учасницею національно-визвольного руху. І мати просить: "Дарко, помри, але не зрадь!" Я зараз теж мама, маю дочку. І я не знаю, чи була би здатною на такий подвиг, це ж заради ідеї треба було жертвувати дитиною. Настільки ці люди були сильні духом і свідомі своєї боротьби!

– У Сандармоху загинув цвіт української нації. Ми не можемо знати, чи думали ці люди про повстання, чи були до нього готові й чи, власне, воно вдалося б та якими були б із того наслідки. Про що ти думаєш, згадуючи відвідини Сандармоху?

– Гадаю, яких би дітей народили ці люди й виростили. Як нація, в Сандармосі (котрий є лише одним із символів тоталітарного минулого, бо таких сандармохів було багато) ми втратили велику частину свого генофонду. Його було розстріляно, знищено, і, напевно, в тому й причина, що ми, українці, стали такими, якими нині є. Ми напіврозстріляні, тож тепер відроджуємося, наскільки на це здатні. Та згадаймо і часи Голодомору, коли в ще теплі хати померлих українців селилися чужинці, бо їм було дозволено "освоювати" ці землі. А тепер ми пожинаємо плоди того, що нам кажуть: того не було, і було воно не так. А в Сандармосі я побувала 2003 року.

Приємною несподіванкою було знайомство перед дорогою з Надією Світличною, яка приїхала зі США. Річ у тім, що в Києві свого часу (Леся кілька років працювала в редакції газети "Шлях перемоги", навчалася в аспірантурі Київського національного лінгвістичного університету. – **Авт.**) я знімала квартиру на вулиці Олексіївській. Господинею була Ляля Грушевська, родичка відомого історика. Через неї я потоваришувала з Леонідою Світличною, дружиною дисидента Івана Світличного, яка мешкала неподалік. Усі її називали ніжно – Льолею. Якось із пані Льолею ми ходили на Спаса святити фрукти до храму на Аскольдовій могилі. А після служби вирішили прогулятися Подолом. Вона розповідала мені про кожну церкву, вуличку цього мальовничого старовинного району так, як могла про це знати лише корінна киянка. Показувала, де поховано матір гетьмана Мазепи, і, до речі, це місце й досі мало кому відоме. Мене це просто захоплювало, адже то був такий доторк обома п'ятірнями до історії Києва та історії дисидентства. Бувало,

що пані Льоля погано почувалася, телефонувала мені, і я в неї ночувала. Міряла тиск, давала ліки. За більш як десяток таких відвідин ми багато спілкувалися, і я, як історик та журналіст, багато чого дізнавалася вперше. Із Надією Світличною ми зустрілися перед поїздкою в Сандармох і Соловки, коли пані Льолі вже не було з нами. Усі звали її Надійкою, бо вона була напрочуд світлою людиною. Пізніше Надія Світлична перша (з Америки в Луцьк листом) привітала мене з народженням донечки, а за три місяці внаслідок важкої хвороби відійшла у вічність.

Що вражає в Сандармосі? Адже таки вражає і просто стугонить у голові... До "звичайного місця розстрілів", як рапортували про Сандармох карателі, діставалися неймовірної краси карельським лісом. Карелія взагалі мальовнича, а ці місця у стократ гарніші. Ідеш, дивишся на дерева, оповиті розкішним мохом... Під тобою сантиметрів на тридцять прогинається мох... Не милуватися таким місцем неможливо. А ти йдеш – і розумієш, що це надзвичайно гарна... могила. Під цим мохом земля на кілька метрів просочена людською кров'ю. Тут полягли 1111 українців, яких карателі не могли випустити із Соловецького концтабору живими. Тут – як у поезії Симоненка: "Можна прострілити мозок, що думку народить. Думку ж не вбить!" Пізніше там збудували каплицю, а на місці українського хреста, що його привіз туди Євген Сверстюк, побудували пам'ятник. Ми застали ще дерев'яного хреста й дерева пообв'язували рушниками, повісили на них портрети загиблих українських митців та письменників, і були вони замість хрестів... Український хрест стояв поряд з хрестом, який поставили поляки, бо й їхніх там полягло чимало. І коли ксьондз відправив панахиду за своїми співвітчизниками, то прийшов помолитися до нашого хреста, і наша делегація так само вшанувала пам'ять розстріляних поляків. Якщо народи роз'єднують політики, то їх об'єднує пам'ять. І це теж урок Сандармоху. Це те, що в боротьбі проти радянського тоталітаризму не роз'єднувало, а об'єднувало всі народи заради того, щоби зберегти свою ідентичність.

– Чому ми повинні це знати?

– А без цього не можемо заслуговувати на добре майбутнє. Просто не можемо. Чому? Як говорити про незалежність України, про Українську державу, не згадавши тих, хто за неї боровся, загинув, хто присвятив своє життя цій боротьбі? Хтось – своєю творчістю, якщо брати розстріляних у Сандармосі українських митців, хтось – своєю боротьбою, якщо брати членів ОУН та УПА. Навіть сьогодні мене учні запитують: як так, ми святкуємо вже 20 років незалежності України, а ті, котрі за неї боролися в УПА, залишаються не визнаними державою бійцями? А тих, хто їх убивав або просто за віком не міг належати до учасників Другої світової війни, офіційно визнано її ветеранами за діяльність наприкінці 1940 – початку 1950-х років, героями...

– І що ти відповідаєш?

– Кажу: яка влада – таке й ставлення. Навіть указ Віктора Ющенка про визнання ОУН та УПА виявився запізнілим, бо цього чекали від нього ще 2005 року. Відкриття Інституту національної пам'яті роками гальмувалося Юлією Тимошенко та її урядом, бо це був проект Ющенка, й тут також відбувалися політичні торги. І в тому, що сьогодні наша держава скочується в тоталітаризм, є провина попередніх політиків через їхню нерішучість в обстоюванні національних інтересів. Але Ющенко поки єдиний з українських президентів, та й взагалі політиків високого рангу, хто побував у Сандармосі й на Соловках і вшанував пам'ять українців, які там загинули.

– Як ми можемо позбутися свого тоталітарного минулого?

– Ми мусимо позбутися його, аби мати право називатися українцями. Люди, які боролися за українську державність, гинули в радянських концтаборах, у нашій крові генетично заклали боротьбу проти тоталітаризму. Інше питання, що не всі знають, що у них є всередині оцей код боротьби. Цей код боротьби за свободу – саме так я назвала б його – і є кодом нашого збереження. Людина вільна, але не свавільна, ніколи не змириться з тоталітаризмом, хай би яким кольором він маскувався. Наша проблема – в безпам'ятстві, незнанні власної історії, а відтак – у нерозумінні, що робити сьогодні, яку політичну орієнтацію обирати. Через поведінку політиків проростають метастази тоталітаризму. А знання історії має вберегти від політичних помилок.

Розмовляла
Наталія МАЛІМОН,
"День"

АКЦЕНТИ

65 РОКІВ ПОТОМУ

Аскольд ЛОЗИНСЬКИЙ

Операція почалася 28 квітня 1947 року о 4 годині ранку. В її результаті протягом приблизно трьох місяців близько 20 000 солдатів Польської народної армії, Корпусу внутрішньої безпеки, а також спеціальні співробітники поліції Міліції обивательської і Служби безпеки Urzad Bezpieczenstwa насильно підчистили етнічний склад південно-східних районів Польщі, переселивши близько 150000 українців на Північний Захід. Багато хто загинув під час цього ганебного процесу. Влада була настільки дискримінаційною, що відокремила інтелігенцію та духовенство, які потому були ув'язненні в концентраційному таборі Jawozno. Багато хто з них були піддані тортурам і померли у таборі. Директиви переселення для загального українського населення були дуже конкретними: не більше 10 відсотків концентрації українців можуть представляти населення будь-якої міської чи сільської місцевості.

Деякі поляки, навіть ще недавно, намагаються виправдати "Акцію Вісла" як відплату за українсько-польську різанину на Волині в 1943 році. Інші вказують на етнографічні українські землі, такі як Лемківщина та інші, які були частиною охоплює комуністичної Польщі і продовжують бути сьогодні в рамках Польської Республіки, які виступали як основна база для функціонування Української Повстанської Армії в період після II Світової війни. Проте нинішня Республіка Польща визнала злочини свого державного попередника. Польський сенат у 1990 році осудив "Акцію Вісла" та обіцяв виправити кривди. Польський президент Кваснєвський в 2002 році висловив співчуття тим, хто потерпів, а президент Качиньський в 2007 році повторив осудження Сенату і схилив голову перед жертвами. Однак, польський парламент (сейм) і його уряд, на чолі з багатьма прем'єр-міністрами від часу незалежності зберігають мовчання. Більш серйозною проблемою є те, що мало, або взагалі не відчутно, зусиль зроблено Польщею на ліквідацію наслідків Акції Вісла або забезпечення відшкодування збитків, за винятком символічних жестів, таких, як дозвіл повернутися до колись окупованих територій після більш ніж півстоліття вигнання, повернення українського дому український громаді в Перемишлі.

Конвенція про запобігання та покарання злочину геноциду була прийнята Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй 9 грудня 1948 року і вступила в силу 12 січня 1951 року. Стаття 2 Конвенції визначає геноцид як дії, вчинені з метою знищити, повністю чи частково яку-небудь національну, етнічну, расову або релігійну групу як таку, "навмисним створенням для якої-небудь групи таких життєвих умов, які розраховані на її фізичне знищення в цілому або частично". Як ефект так і мотив "Акції Вісла" ясні. У 1947 році, незадовго до "Акції Вісла" було півмільйона українців у Польщі. Згідно з останнім переписом населення в даний час є 37 000 українців. Мета досить прозоро виглядає з Директив переселення: директива не більше як 10 відсотків концентрації українців і спеціальні директиви винищення національної інтелігенції та духовенства, котрих катували, ув'язнювали в концентраційному таборі, який був частиною горезвісного нацистського табору в Освенцімі, та доводили до остаточної смерті.

Організована українська громада в Польщі домагається реабілітації за свої втрати, понесені від тривалого негативного ефекту "Акції Вісла". Було запропоновано багато варіантів, адміністративних і судових, всередині Польщі, але все безрезультатно. Нарешті 19 березня 2010 року було подано скаргу до Європейського суду з прав людини за невиконання сучасною Польщею значних дій, поклиkавших реабілітувати українську меншину в Польщі. 16 лютого 2012 Європейський суд повідомив Обєднання Українців у Польщі, що це питання не підпадає під його юрисдикцію. Немає ніякої можливості для оскарження. Мабуть, юридично Європейський суд є правим, так як "Акція Вісла" відбулася багато років тому, до того як Європейський суд почав своє існування.

В даний час Республіка Польща, незалежно від уряду і партійної приналежності, є одним з найбільш стійких прихильників незалежної і демократичної України, мабуть, найголовнішим чинником приєднання України до Європейського Союзу і НАТО. Обидві країни разом проведуть Кубок Європи в червні цього року. Ці прояви добросусідської політики є дуже похвальними. Щоправда, деякі скептики і я один з них, наполягають на тому, що привітність Польщі щодо України є не так альтруїстичною, як більше стратегічною, вбачаючи в сильній і демократичній Україні буфер між собою і Росією. Одначе, з історичних питань, відверто кажучи, Польща є непохитною. І це незважаючи на те, що історично по стороні провин, поляки далеко більше грішні, бо поляки вторгалися на українську територію три рази. Українці жодного разу не займали територію Польщі. Щоправда, не існує юридичних приписів, щоб Польща визнала свої злочини проти українців і прагнула до справжнього примирення, але, звичайно, може бути, моральний елемент, котрий поляки повинні розглянути з доброї волі.

Українці повинні пробачити полякам не тільки "Акцію Вісла", а й всю історичну несправедливість. Те, що роблять поляки, не має значення. Просто прощення є моральний і християнський шлях. Хоча воно й не повинно включати геополітичні стратегії, іноді двоє в тандемі показують сумлінність. Тим не менш, пробачити не означає забути. Не тільки лемки і бойки, але всі українці не сміють забувати про жертви "Акції Вісла" або будь-яку іншу трагедію, яка спіткала українців протягом століть іноземної окупації і панування. Ми повинні пам'ятати, заради жертв, тому що вони заслуговують нашої уваги. Наші предки страждали так багато! Ми повинні пам'ятати і для наших дітей. Сьогоднішні проблеми блíднуть у порівнянні з нашим минулим. Ми повинні жити і працювати, щоб забезпечити менш трагічне і більш мирне майбутнє. Пам'ятаючи, що майбутнє часто означає пам'ять про минуле, яким би важким воно не було.

УІС

ДУМКИ З ПРИВОДУ

ПАТРІОТИЗМ – ЦЕ ЛЮБОВ

Нещодавно на телеканалі "Інтер" обговорювалось питання патріотичного виховання. Чекала передачі з великою цікавістю, але вийшло розчарування. Багато присутніх висловлювали думку, що розуміння патріотизму в кожного своє. Вважаю, що це вкрай невірне тлумачення. Слово патріотизм охоплює багатогранні аспекти життя людини. Патріотизм – це любов до села, міста, краю, рідної мови, пошанування традицій свого народу. Це означає, що ми повинні дбати та всіляко сприяти розбудові своєї держави – робити її кращою, багатшою.

Адже людина – патріот ніколи не зрадить свою Батьківщину, ніколи не виїде в іншу країну. Просто не зможе там жити. І правда, що Вітчизна, як мати. Та говорилося, що коли країна бідна, то ми їдемо в іншу. Знаєте, полюбити багатого легко, а от полюбити бідного – це, і правда, важче. Але ми і маємо подбати за бідного, щоб йому було краще. Патріотизм – це і є пожертвування чимось. А хіба мало прикладів, коли наші батьки, діди жертвували життям своїм за здобуття незалежності нашої держави? А молоді хлопці – студенти хіба не віддавали життя свої за рідну Вітчизну? А Олекса Гірник, який самоспалився на знак протесту проти зросійщення України Москвою в Каневі біля пам'ятника Т. Шевченкові? Слава Богу, є люди, які зберегли одну з листівок, що є правдивим свідченням того часу.

Є спроби запровадити другу мову російську державною. Та хіба таке мислимо? Хіба у нас утискається російська? Все йде від того, що "вожді" не люблять нашу калинову мову. А ми знаємо, що вмирає мова – вмирає її народ, бо мова – душа народу. Тож її потрібно утверджувати. Чекаємо, щоб створювалось більше фільмів українських, теле- і радіоефір був наповнений рідною мовою. В своєму домі українці – господарі.

Соромно було слухати на "Інтері" Геннадія Балашова, депутата Верховної Ради. Ось вам і приклад хто у нас там сидить чи сидів. Тож хіба ми можемо розраховувати на ухвалення нормальних законів, коли депутат заявляє, що Україну знають лише по вишиванках та салу. Крім усього показував свою невихованість, коли перебивав кожного, хто виступав. Дивно, як так вороже налаштована людина до України може взагалі тут проживати. Звідси і всі біди: влада не патріотична, національно несвідома. Лад в державі може бути при правлінні людей національно-патріотичних поглядів. Ми маємо відкинути всіх, з ким нам не по дорозі, хто нам лише шкодить. Тож хіба болять чужинцю наші справи кровні? Зрозуміло, що ні.

Прозвучало кілька разів, що Україна – в кожного своя. Та не своя, а наша – єдина, неподільна, зі своїми національними цінностями – мовою, традиціями – всіма спільними надбаннями, що і відрізняє одну націю від іншої.

Сподобались мені слова Віталія Портникова, що ми, кожний зокрема, маємо робити реальні справи.

Говорилось, що світ такий різнобарвний. Це так, але я в цьому світі найбільше люблю і ціную своє, бо воно моє, рідне. Це передається нам ще з молоком матері, від діда – прадіда. І якщо у нас було б більше патріотів, вибачте, не своєї кишені, а інтересів людей, ми жили б краще. Це показала мирна Помаранчева революція. Не бійтесь бути самі собою, а коли потрібно, то ми станемо на захист свого, рідного. Нехай ніхто в цьому не сумнівається.

Стверджно говорю, що я націоналістка і тому люблю свою рідну Землю понад усе! На захисті її інтересів буду стояти до загину. І це має бути покликом душі і серця кожного свідомого українця – патріота.

Слава Україні! Героям слава!

М. КИСЕЛЬОВА,
м. Чернівці

погляд

Ігор САЄНКО

КОЛАБОРАНТИ СВЯТКУЮТЬ ДЕВ'ЯТЕ ТРАВНЯ?

У цей день в Україні ми святкуємо перемогу над лютим ворогом людства – гітлерівською Німеччиною. Вшановуємо тих, хто, не шкодуючи власного життя, зробив свій внесок у цю перемогу. Але мусимо знати й тих "борцов за отечество", участь яких у цій війні свідомо не оприлюднюється.

Донські козаки – у складі Вермахту та військ СС

За сприяння колишніх секретарів комуністичної партії та комсомолу, теперішніх можновладців, на Луганщині наполегливо створюється героїчний образ Донського козацтва, яке завжди віддано служило "родному отечеству". Водночас ретельно замовчується служба дончаків гітлерівській Німеччині під час Другої Світової війни. А розповісти є про що. Адже у складі Вермахту та військ СС воювали численні козацькі полки, дивізії та навіть корпуси. На окупованих німцями територіях діяли козацькі поліцейські батальйони, що мали головним завданням боротьбу з партизанами. Козаки цих батальйонів часто служили наглядачами військовополонених червоноармійців. При німецьких комендатурах були козацькі сотні, які виконували поліцейські завдання. Дві такі сотні донські козаки мали у станиці Луганській та ще дві – у Краснодоні. Чимало лиха від них зазнало цивільне населення Луганської області, а також місцеві партизани та підпільники, які чинили спротив гітлерівцям. 12 серпня 1942 року, біля хутора Пшеничного Станично-Луганського району, козаки-поліцаї разом із німцями погромили партизанський загін, яким командував І.М.Яковенко.

Наприкінці вересня 1942 року в місті Краснодоні на Луганщині створено підпільну молодіжну антифашистку організацію "Молода гвардія", яка розпочала боротьбу з німецькими загарбниками. А 24 жовтня 1942 року у Краснодоні, відбувся "казачий парад", яким донські козаки засвідчили свою відданість гітлерівському командуванню та німецькій адміністрації. "На торжестве присутствовали 20 представителей немецкого военного командования и местных органов управления. С патриотическими речами перед казаками выступили бургомистр Краснодона П.А.Черников, атаман Гундоровской станицы Ф.Г.Власов, старый казак Г.Г. Сухоруков и немецкий офицер. Все выступавшие были единодушны в своем призыве к казакам – установить тесное сотрудничество с немцами – освободителями и объединить усилия в борьбе против Советов, большевизма и войск Красной Армии. После молебна за здравие казаков и скорую победу германской армии было зачитано и принято приветственное письмо Адольфу Гитлеру". Ось уривок із цього листа. "Мы, донские казаки, остатки уцелевших от жидовско-сталинского жестокого террора своих соотечественников, отцы и внуки, сыновья и братья погибших в ожесточенной борьбе с большевиками и замученных в сырых подвалах и мрачных застенках кровожадными палачами Сталина, шлем Вам, Великому Полководцу, Гениальному Государственному Деятелю, Строителю Новой Европы, освободителю и другу донского казачества, свой горячий донской казачий привет! Смерть Сталину и его опричникам! Хайль Гитлер! Да здравствует Гитлер! Да здравствует наш организатор и полководец казак-генерал Пётр Краснов! За окончательную победу над нашим общим врагом! За Тихий Дон и донских казаков! За германскую и союзные Армии! За вождя Новой Европы Адольфа Гитлера – наше могучее, сердечное казачье "ура!".

Приклад старших наслідували "молодые казачата". "В газеті "Новая жизнь" № 54 від 20 грудня 1942 року опубліковано лист Адольфу Гітлеру, "вождю великого немецкого народа" від учнів станиці Луганської: "Мы, ученики специальной сельскохозяйственной школы Станицы Луганской, шлем горячий привет нашему освободителю Адольфу Гитлеру". Далі в листі говорилось про зобов'язання учнів цієї школи "стать такими культурными как немецкий народ".

Від грудня 1942 року поруч із Краснодоном, у місті Кам'янську-Шахтинському Ростовської області, козачою конвойною сотнею при німецькій комендатурі командував Т.Доманов, який згодом обійняв посаду "Походного атамана донского казачества", по загибелі С.Павлова в 1944 році. Цей козацький підрозділ створено ще наприкінці липня 1942 року. В його складі було чимало вихідців із Гундоровської станиці (зараз місто Донецьк Ростовської області). "Казаки конвойной казачьей сотни принимали участие в охране железной дороги, несли дозорную службу, прочесывали лес на левом берегу Северского Донца в поисках бежавших советских военнопленных. В январе-феврале 1943 года эти же казаки рыскали по станице Гундоровской и по хуторам в поисках подпольщиков из разгромленной краснодонской "Молодой гвардии".

"В июле 1942 года в Урывский лес у города Каменска-Шахтинского зашел один из артиллерийских полков Красной Армии, чтобы укрыться днем от "мессеров". Житель хутора Урывского, будущий полицай, выдал немцам советских артиллеристов. Немцы, жалея живую силу своих войск, развернули орудия и танки в сторону леса и стали методически вести огонь по притаившимся в лесу красноармейцам. Это был не бой, а полное уничтожение всего живого в этом лесу. Эта история очень схожа с историей Ерохинской балки в том же районе и в тот же период – июль 1942, такое же предательство казака-полицая из хутора Ерохина. Там немцы поставили на пригорке орудия и минометы и стали методически уничтожать все живое, что находилось в районе балки. Потом в район балки пошли легкие танки и с пулеметов расстреливали разбегающихся по полю красноармейцев".

Багато німецьких колаборантів було і серед кубанських, терських, уральських, сибірських, астраханських та інших козаків, але в усіх козацьких формуваннях, що служили гітлерівській Німеччині, переважну більшість вояків складали саме донські козаки. Колаборантство серед донського козацтва було масовим. "Первоначально справа на груди у всех казаков красовались специально разработанные для "воинов с Востока" эмблемы в форме вписанной в ромб свастики-коловрата с горизонтальными "крылышками", но с 1943 года они перешли на ношение стандартного вермахтовского орла со свастикой-коловратом в когтях. Казаки 5-го Донского конного полка И.Н.Кононова носили на головных уборах серебряную "мертвую голову" (от нем. "Тотенкопф") так называемого "прусского типа" – символ верности до гроба. У казаков караульных эскадронов на рукавах мундиров и шинелей ниже локтя были георгиевские черно-оранжевые шевроны "углы" острием вверх."

Присягали на вірність фюреру

Формування козацьких частин здійснювалося під керівництвом начальника Головного управління козацьких військ Імперського Міністерства Східних окупованих територій Німеччини генерала Вермахту Петра Краснова. За складеною ним присягою козаки, як і він сам, клялися на вірність "Фюреру германского народа Адольфу Гитлеру". А ось деякі висловлювання П.Н.Краснова: "Здравствуй, фюрер, в Великой Германии, а мы казаки на Тихом Дону. Казаки! Помните, вы не русские, вы казаки, самостоятельный народ. Русские враждебны Вам. Москва всегда была врагом казаков, давила их и эксплуатировала. Теперь настал час, когда мы, казаки, можем создать свою независимую от Москвы жизнь. Русских необходимо запереть в рамки старого Московского княжества, откуда началось продвижение московского империализма. Да поможет Господь немецкому оружию и Гитлеру!".

30 березня 1944 року Головне управління козацьких військ переведено з Імперського Міністерства Східних окупованих територій Німеччини до Головного управління СС Третього Рейху. До відома читацького загалу пропоную один з наказів П.Краснова, які він розсилав із Берліна. 20 червня 1944 року цей "казак-генерал" написав: "Майор Миллер телеграммой от 19-го сего июня сообщил мне, что Походный Атаман полковник Павлов в бою с партизанами западнее Городища, 17-го сего июня, пал смертью храбрых. Полковник Павлов с самых первых дней соединения Донских казаков с Германской армией для общей борьбы с большевиками, с лета 1942-го года, то-есть, в течение двух лет мужественно и доблестно, все время ведя непрерывные бои с врагами казачества, создал казачьи части, воспитывал их и обучал. Смерть его невознаградимая потеря для казачества и для родного его Донского Войска. Скорбя с родными мне Донцами над могилой павшего героя великой войны с большевиками, горжусь тем, что Войско имело его в своих рядах в такие трудные боевые времена. Его вдове Феоне Андреевне Павловой приношу мои глубочайшие соболезнования в постигнутой ее утрате. Пусть будет ей и ее дочери утешением, что их муж и отец умер такою почетной, настоящей казачьей смертью. За подвиги, совершенные во время долгого похода в боях казаков, предводительствуемых Походным Атаманом Павловым, посмертно производу его в генерал-майоры, что внести в его послужной список".

Як зазначив П.Краснов, широку співпрацю з гітлерівцями козаки розпочали влітку 1942 року, проте кілька козацьких частин з'явилися у складі німецького війська вже в 1941 році: "102-й казачий эскадрон И.Н.Кононова при штабе командующего тыловым районом группы армий "Центр", казачий разведывательный батальон 14-го танкового корпуса, казачий разведывательный эскадрон 4-го охранного самокатного полка, казачий разведовательно-диверсионный отряд разведывательной абверкоманды НБО".

"Когда в середине октября 1941 года части 14-го немецкого танкового корпуса подошли к реке Миус, за линией фронта, в тылу Красной Армии, уже шло сражение. Будучи уверенными в том, что бой ведут немецкие подразделения воздушных десантников или моторизированные части, каким-то образом попавшие в окружение, танкисты поспешили на помощь. Каково же было их удивление, когда они обнаружили, что "немецкими десантниками", атаковавшими оборонительные порядки Советской армии с тыла, оказалась казачья сотня под командованием потомственного донского казака – старшего лейтенанта Николая Назаренко. В середине октября эта группа в качестве маршевого батальона была направлена на реку Миус, где заняла позицию в тылу советской 9-й армии. Сам отряд к тому времени представлял собой довольно внушительную силу, в Таганроге все бойцы были полностью экипированы стрелковым оружием и достаточным количеством боеприпасов, а также продовольствием и медикаментами. К тому же по прибытии на место в качестве усиления отряду были приданы 5 артиллерийских орудий. Дождавшись удобного момента, Назаренко принял решение "нанести удар в спину" советским подразделениям и прорваться навстречу наступающим немецким танковым частям. К несчастью для казаков, за несколько часов до атаки была проведена перегруппировка войск, и сразу несколько советских полков оказались в тылу отряда мятежников. Взяв "добровольцев" в кольцо, они принялись методично их уничтожать, но тут-то и подоспела долгожданная помощь с немецкой стороны, спасшая отряд казаков-коллаборационистов. В немецких документах отряд Назаренко значился как "казачий разведывательный батальон 14-го танкового корпуса Вермахта". Все казаки получили со склада немецкую униформу и стрелковое оружие. Единственным их отличием от немецких солдат стали большие белые нарукавные повязки с нашитой на них черной буквой "К", а у Назаренко на немецкой офицерской фуражке была сине-красная кокарда донского войска".

"В ноябре 1941 года казаки станицы Синявской при подходе немецких войск перебили местную власть, забрали все имеющееся в наличии оружие и ушли в Донские плавни, где и дождались прихода немецких войск. Обратившись к освободителям с речью, они попросили посодействовать им в создании казачьей сотни. Немцы удовлетворили их просьбу и

снабдили казаков лошадьми и оружием. Вскоре советские войска нанесли контрудар и отбросили противника к Таганрогу. Казаки отступали вместе со своими новыми союзниками, причем уже под официальным названием: казачий разведывательный эскадрон 4-го охранного самокатного полка Вермахта".

Дивізії російських козаків – на службі Третього Рейху

Опріч цього, наприкінці 1941 року у складі німецького війська створені й інші козацькі частини: "444-я казачья сотня в составе 444-й охранной дивизии, 1-я казачья сотня в составе 1-го армейского корпуса 18-й армии, 2-я казачья сотня в составе 2-го армейского корпуса 16-й армии, 38-я казачья сотня в составе 38-го армейского корпуса 18-й армии, 50-я казачья сотня в составе 50-го армейского корпуса 18-й армии". А у травні 1942 року по одній козацькій сотні створено в усіх армійських корпусах 17-ої польової армії Вермахту та ще дві козацькі сотні – при штабі цієї армії. Влітку 1942 року співпраця козаків з гітлерівцями набула іншої якості. Відтоді у складі військ Третього Рейху створювалися вже не козацькі сотні, а козацькі полки та дивізії.

Сучасна російська влада та її холуї в Україні нещадно таврують німецьких колаборантів у всьому світі, але ніколи не згадують російських козаків-колаборантів. У Москві, біля храму Всіх Святих, споруджено меморіальну плиту П.Краснову, козацьким генералам, отаманам і воякам 15-го козацького кавалерійського корпусу Військ СС, які служили гітлерівській Німеччині. Напис на цій плиті приголомшує: "Казакам, павшим за веру и отечество". У станиці Єланській Шолоховського району Ростовскої області бовваніє пам'ятник генералові П.Краснову. На додаток до цього в Луганську, на вулиці імені Карла Маркса, стоїть пам'ятний знак на якому написано: "Казакам, отдавшим жизнь за отечество". Напис майже такий, як у Москві. Йдеться про царських жандармів, білогвардійців і німецьких прислужників? Так ними й були донські козаки, ці непрохані зайди в Луганську!

За часів Російської імперії місто Луганськ було у складі Єкатеринославської губернії, а станиця Луганська належала до області Війська Донського. Проте розташовані вони майже поруч – за два десятки кілометрів одне від одного. Вислужуючись перед царською владою, дончаки неодноразово приходили до Луганська для придушення страйків і заворушень серед робітників міста. У травні 1919 року донські козаки, у складі білогвардійської армії Денікіна, вдерлися до Луганська, здолавши опір його оборонців. Зараз від середмістя Луганська до Гострої Могили на його південному передмісті простягнулася вулиця Оборонна. Свою назву ця вулиця дістала на честь оборонців міста, які чинили тоді опір денікінській армії. Бої на Гострій Могилі тривали від 21 по 30 квітня 1919 року. Зараз там споруджено величні пам'ятники оборонцям міста в 1919 році. Луганськ ще раз побачив донських козаків, коли в січні 1943 року, вони, у складі війська "Великой Германии", втікали на захід від Червоної Армії.

Бодай би хтось зі згаданих луганських можновладців та численних місцевих "борцов с фашизмом" обурився з цього приводу: "На всіх язиках все мовчить, бо благоденствує!". Не мають вони й бажання споруджувати пам'ятники бійцям Червоної Армії та цивільним особам, які загинули на теренах Луганської області від рук вояків козацьких формувань гітлерівської Німеччини.

Ось як на початку 1943 року донські козаки воювали "за отечество" на відстані ста кілометрів на схід від Луганська, в сусідній Ростовській області. "Казаки 1-го Синегорского полка войскового старшины Журавлева в январе 1943 года вместе с немецкими войсками держали оборону на правом берегу реки Северский Донец. Здесь, у хутора Ясиновский, особенно отличилась отдельная сотня под командованием сотника Рыковского, которой удалось в одной из контратак отбросить прорвавшиеся советские войска обратно за реку. Последних бегущих назад красноармейцев вырубил конный взвод казаков прямо у Донца. Из 800 человек спаслись менее двух десятков. При переформировании казачьих соединений войсковому старшине Рыковскому доверили полк. Есть сведения, что он проучал и красных "казаков" 5-го корпуса – набраных и одетых в казачью форму кацапов Воронежской, Тамбовской и Ростовской областей". Зауважимо, що 5-й кавалерійський корпус Червоної Армії мав назву "Донской казачий".

В лютому 1943 року 112-а Башкирська кавалерійська дивізія (згодом – 16-а гвардійська Башкирська кавалерійська дивізія) Червоної Армії взяла участь у поході в запілля гітлерівських військ до вузлової залізничної станції Дебальцеве. Внаслідок цього зупинився рух німецьких потягів залізничними гілками, що сполучають Дебальцеве зі станціями Микитівка, Алчевськ і Петровеньки. Чималих втрат гітлерівці зазнали тоді в живій силі та військовій техніці. На прорив із ворожого запілля дивізія рушила 23 лютого 1943 року. Під час жорстокого бою біля села Юліне (між селищем Петровським і Штерівкою на Луганщині), командир цієї дивізії генерал М.Шаймуратов зазнав важкого поранення та потрапив до брану. Його схопили німці й донські козаки, що перебували на службі в окупантів. Вони втягли генерала в одну з хат, господарів вигнали. Замість того, щоб проявити великодушність до пораненого ворога, як вимагають правила і звичаї війни, ці люди розпочали криваву оргію, багнетом виколовши йому очі, на плечах вирізавши погони, а на спині – "зірку". Знівечене тіло поховали полонені кавалеристи, серед яких був і ад'ютант комдива – у присутності господині хати вони закопали його під стіною стайні.

Мешканцям Луганщини добре відомо, що від лютого до серпня 1943 року Червона Армія вела запеклі бої на Міусфронті. Але небагато луганців знають, що тут проти неї, у складі 29-го корпусу 6-ї армії Вермахту, воювала "казачья группировка: 1-й Донской казачий полк имени атамана М.И.Платова, 17-й Донской казачий пластунский полк Т.Г.Бударина, Отдельный казачий конный полк Шведова, 6-й Семигорьевский казачий пластунский полк, Шахтинский казачий батальон городской полиции. В цих частинах було близько восьми тисяч козаків. Понад півроку вони завзято нищили тут бійців армії "родного отечества". У складі інших німецьких частин на Міус-фронті воювали ще й I/454-й, II/454-й, III/454-й, IV/454-й та 403-й "казачьи дивизионы".

21 липня 2010 року до пам'ятника П.Краснову у станиці Єланській приїхав "ветеран Казачьего Стана Василий Григорьевич Пивоваров из станицы Кривянской. Василий Григорьевич много беседовал с М.Д.Смысловым – главным редактором журнала "Отечество и Вера", который записал эти разговоры и переложил их на бумагу". До уваги читачів уривок зі спогадів цього борця "за отечество", мешканця станиці Кривянської, що розташована за три кілометри від Новочеркаська. "С уходом красных наш школьный учитель Попов стал станичным Атаманом, и 256 молодых ребят из одной лишь Кривянки к нему пошли! На Миусе вон, страшные, кровавые бои были. Колотили друг друга, как собак. За Миус я от Походного Атамана Павлова два Георгиевских Креста получил, наградное оружие. Тогда же и хорунжего присвоили. Когда железную дорогу Киев – Житомир охраняли, так из многих сёл бабы прибегали на "казаков" жаловаться. Мол, ваши приходили, всё пограбили... "Какие такие наши?" "Да казаки!". Скакали, разбирались, порой и вылавливать удавалось этих самых "казаков" – красноармейцев, в лесах скрывавшихся. Прощения они прилюдно просили, а многие и впрямь потом к нам записывались. Это из тех, конечно, что просто от голода грабежами занимались. Но однажды удалось и серьёзных "казаков" отловить, после того как они сарай с "пособниками партизан" в одном украинском селе сожгли. Оказалось – молодые выпускники эмгэбэшных школ, в основном евреи, но в настоящей казачьей форме. А командиром у них – русский…".

І відступали разом із нацистами

Бої біля Ростова на Дону описані у спогадах "Дон, Кубань и Терек во Второй мировой войне" іншого "казачьего ветерана" – П.Донскова. "В бою под Батайском в начале февраля 1943 года, при поддержке самолетов германской военной авиации "Люфтваффе", казаки остановили танковый рейд красных силами противотанковой артиллерии, казачьей пехоты, конницы (в том числе конной казачьей полиции), отряда казаков истребителей-танков вооруженных "противотанковыми кулаками" (гранатометами-"панцерфаустами", известными в русскоязычной литературе также под названием "фауспатронов") и бутылками с горючей жидкостью. Оборона города Новочеркасска также была упорной. Казакам удалось разгромить передовые части 2-й гвардейской армии красных и захватить 360 пленных, чем они немало удивили видавших виды немецких офицеров".

При відступі німців в 1943 році разом із військом "Великой Германии" рушили сотні тисяч козаків і членів їхніх родин, тобто "изменников Родины". Серед цих зрадників було 135 850 донських козаків. З теренів Луганської області та тутешніх кінних заводів вони погнали на захід величезну кількість коней і худоби. Від Червоної Армії козаки тікали тоді двома шляхами. Перший шлях пролягав північним узбережжям Азовського моря, а другий – з Таманського півострова через Керченську протоку до Криму. На півдні України і у Криму з числа цих нацистських прихвоснів німцями тоді були сформовані "Сводно-Казачья кавалерийская дивизия полевой полиции "Фон Шуленбург" и Казачья пластунская бригада полевой полиции генерала Духопельникова". Під час Другої Світової війни вояками німецького війська "опікувалася" польова жандармерія. Натомість польова поліція відповідала за дотримання окупаційного режиму, а при відступі німців вона перетворювала прифронтову смугу на "зону выжженой земли".

Бригада польової поліції була не першим козацьким формуванням, яке гітлерівці створили у Криму. Ще у грудні 1941 року в містечку Тавель Сімферопольського району вони сформували "казачий разведовательно-диверсионный отряд разведывательной абверкоманды НБО (от нем. "Нахрихтенбеобахтер")". Цей загін був у підпорядкуванні командувача німецькими військово-морськими силами південно-східного басейну, спеціалізуючись на військово-морській розвідці на Чорному, Азовському морях, диверсійній роботі проти Північно-Кавказького та 3-го Українського фронтів і боротьбі з радянськими партизанами. Ця козацька частина розташовувалася в Сімферополі до жовтня 1943 року. В лютому 1942 року в місті Сімферополі створено один із ескадронів "казачьего кавалерийского полка "Юнгшульц". Нарешті в серпні того ж 1942 року з донських і кубанських козаків сімферопольського табору військовополонених німцями сформована "1-я Андреевская сотня казачьего полка особого назначения Абвергруппы-201". Командував цією сотнею німець – лейтенант Гірш. Вона використовувалася при розвідці ближнього запілля радянських військ. Окремих козаків засилали до радянського запілля з диверсійно-розвідувальними завданнями. Мабуть, сучасні "крымские казаки" є спадкоємцями цих покидьків, бо інших попередників у них у Криму не було.

Загальна кількість козаків, що воювали на боці Третього Рейху в 1941-1945 роках, сягала ста тисяч. Ці "борцы за отечество" воювали разом із гітлерівцями проти Червоної Армії до останніх днів війни. Кривавий слід за собою вони залишили від Сталінграда до Польщі, Австрії та Югославії.

Викладені вище історичні відомості луганські чиновники не оприлюднюють. Вони виявляють неабияку обізнаність стосовно тих німецьких колаборантів, які воювали за тисячі кілометрів від Луганщини, але нічого не знають, чи не хочуть знати, про козаків-колаборантів Гітлера на місцевих та сусідніх теренах.

Кілька слів стосовно "георгиевских ленточек", які зараз чіпляють на честь перемоги над гітлерівською Німеччиною у Другій Світовій війні. Жоден вояк Червоної Армії під час цієї війни не одержав будь-якої відзнаки чи нагороди із назвою "георгиевская". "Георгиевские кресты, наградное оружие и шевроны получали тогда казаки, которые служили Великой Германии".

Щороку 9 травня на Луганщині і, зокрема, на Гострій Могилі, у Краснодоні та на Міус-фронті, під час урочистостей і святкувань з нагоди Дня Перемоги, представники влади промовляють: "Мы чтим нашу историю и никому не позволим…". На почесному місці біля них зазвичай стовбичать донські козаки з "георгиевскими" відзнаками. Бракує лише портретів Краснова, Павлова, Доманова, Кононова та інших ватажків донського козацтва. "А братія мовчить собі, витріщивши очі! Нехай, каже, може, так і треба". І слухняно й собі скрізь чіпляє "георгиевские ленточки".

місто Луганськ

З НАЦІОНАЛЬНОЇ СПАДЩИНИ

У квітні цього року виповнилося 130 років від дня народження видатного українського філософа, історика, публіциста, ідеолога українського консерватизму В'ячеслава Липинського (1882–1931). Він народився у селі Затурці на Волині, де й похований. На жаль, В.Липинський, як і його спадщина, досі залишається маловідомим для українців. Приміром, не так багато наших громадян читали його головну політологічну працю "Листи до братів – хліборобів". Між тим, творчість В'ячеслава Липинського, його публіцистика є актуальною сьогодні.

Пропонуємо нашим читачам публіцистичний твір В.Липинського "Хам і Яфет", який вийшов із-під його пера 1926 року до десятої річниці проголошення гетьманської держави Павла Скоропадського (за публікацією "Дня", ч.75-76).

ХАМ І ЯФЕТ

З приводу десятих роковин 16/29 квітня 1918 р.

В'ячеслав ЛИПИНСЬКИЙ

Десятиліття відродження Держави Української!.. Чому ж її нема? Чому і ця спроба сотворити державу та стати нацією скінчилась руїною, як і всі попередні, в протязі тисячі літ?..

Необуздане хамство і цей раз розвалило Українську Державу. Іншої правдивої відповіді на оці болючі питання нема. Хамство – розуміється не як лайка, а як віками освячене поняття для означення певного типового соціально-психічного явища. Що означає це поняття?

Пішло воно від Ноєвого сина. Слава цього сина: згірдлива насмішка над слабостю і наготою батька. Така насмішка – це зовнішня ознака хамства...

Яфет, брат Хама, бачив наготу і слабість батька не гірше, ніж Хам. На вид цей в його молодій душі так само спалахнуло почуття, так само зародився чин. Але чин Яфетовий був інший від чина Хамового. Яфет прибіг до батька, підніс його. Він усіма силами своїми став на поміч батькові. Чому? Бо в Яфеті у відношенню до батька заговорила любов і почуття спільности, а в Хамі – злоба і почуття окремішности.

Абсолютний брак любови до своєї громади, натомість любов тільки до себе, свого "я". Повна відсутність творчої синівської покори, натомість зарозумілість глупої пихи, що "греблі рве" і сама гине. Погорда до батька, коли він слабий, натомість рабство у чужого, коли він сильний, – ось хамство, ось прикмета людей, що живуть на Українській Землі...

Хіба тільки їхня? Хіба ж у інших націй нема хамства? Не в хамстві, значить, джерело нашої безвласнодержавности і безнаціональности.

Хамство єсть скрізь. Це правда. Скрізь єсть "гін" до виділювання себе із своєї громади, до непослуху їй, до насмішки над її авторитетами. Але скрізь поруч цієї сили відосередкової, руйнуючої єсть сила доосередкова, здержуюча. І власне оця друга сила перемагає завжди в тих людських громадах, що стають окремими державами, націями.

Прикметою українських людей єсть не само хамство, а ніким і нічим не обуздане хамство. У громадах державних – Ной, поруч Хама, має завжди ще й другого сина, Яфета. Хам батьком погорджує, Яфет любить батька. І будуючою силою своєї любови він перемагає руйнуючу силу хамової злоби. Бо Хам шанує тільки силу. До піддержаного Яфетовою силою батька він перший прибігає просити ріжних милостей.

Погляньмо на найближчих сусідів. Спільний Москві і нам удільний, руйнуючий, відосередковий, хамський період кінчається там перемогою батька при помочі Яфета: відродженням вседержавної, батьківської, старшої од всіх удільних великокнязівської влади. Так само, хоч іншим способом – при помочі конфедерацій – перемагає свого Хама Польща. Не кажучи вже про лицарську, в Яфетових традиціях виховану Західну Європу. Не згадуючи теж Північної Америки. Бо, перемігша там бушуюче хамство, Яфетова сила Вашингтона спиралась на вродженій солідарности завойовницького – в віковій монархії вихованого – англо-саксацького племени. ...А у нас?

...В таких переломових хвилинах, як сучасна, не вільно дурити себе неправдою. Легенда не брехня. Легенда – це сильне хотіння, що бере образ укоханої минувшини для творення будуччини. Але це не перебріхування мунувшини, щоб допінгувати своє кволе хотіння. Це не чад неправди, яким труси оп'янюють себе, йдучи в бій за те, чого не хочуть.

Єсть в нашій історії матеріял для легенд. Єсть князівсько-дружинницький епос з апотеозою Землі Руської. Єсть Кричевські – вірні до смерти Війську Запорозькому полковники. Єсть сердюки, що за тінь, за символ Влади Державної, Гетьманської поклали свої голови літ тому десять під Києвом. Але поруч море хамства, І то, на жаль, тріумфуючого хамства. Хамство це мусить пізнати без страху, до самого коріння кожен, хто не трус, не позер, не фразер; кожен, хто любить Україну. Пізнати не на те, щоб над Україною по-хамськи насміхатись, а щоб її любов'ю синівською з пониження піднести, перемігши хамство кругом себе і перш за все в собі...

Держава – це перш за все: Влада, Територія, Громадянство. Без цих трьох складників нема держави. Значить, для будови держави необхідна організована сила, яка піддержує владу во ім'я добра цілої землі-території і цілого громадянства.

Нація – це перш за все єдність духова, культурно-історична. Значить, для народження нації необхідне довге співжиття даного громадянства на даній території в одній власній державі. Нація – єдність духова – родиться завжди від держави – єдности територіально-політичної – а не навпаки.

Хамство українське від початку нашого історичного життя ставало впоперек цьому природньому процесові. Державі – початковому, цілому, батьківському – воно протиставляло завжди – кінцеве, окремішнє, синівське. Колись – уділ, потім – стан, далі – віру, ще далі – народ і пролетаріят, а тепер – націю. Погляньмо на цю останню фазу.

Влада державна – законна, маєстатична і загальна. Її право правити державою ґрунтується на чимсь вищім, старшім і святішім, ніж вона сама. Воно не може випливати тільки з цього, що вона "хоче" правити і має "гін" до влади. Боже помазання, яке вона в покорі приймає, і закон батьків (традиція), який вона з любов'ю продовжує, – вище і старше – ось що лягло в тій чи іншій формі в основу народження всіх державних влад цілого світа.

Територія, Земля, Батьківщина. Держава родиться в хвилину, коли всі мешканці даної території стають як один на її оборону під проводом посідаючої до цього законне право Влади, проти мешканців чужої Землі, чужої Батьківщини, чужої Території. Територіальна, краєва свідомість, а не свідомість племінно-культурно-віроісповідно-національна лягла в основу всіх держав цілого світа. Коли французький норманн і германський англосакс стали як один проти Франції та Германії – народилась Англія. Коли романізований галл і германський франк стали як один проти Риму і Германії – народилася Франція. Коли германський лєх і слов'янський полянин стали як один проти Германії та полянської Руси – народилась Польща. Коли варяг і слов'янин станули як один проти напору нових варягів проти слов'янської Польщі – народилась Русь. Але з різні удільних з великими, козаків з панами, православних з уніятами, пролетаріяту з буржуазією, українців з неукраїнцями на одній Українській Землі впродовж тисячі літ не народилась Україна.

Хамові українському основи державного думання споконвіку чужі, не зрозумілі. Як бугай на червону плахту, так реве він, коли йому про них заговорити…

Громадянство – це організація. Від слова: органічність, природність, те, що в природі єсть. Отже, Церква – Христом Богом установлена організація природньої потреби віри і моралі. Армія – організація природньої потреби оборони. Родина – організація природньої потреби і продовжування роду. Клас – організація природньої потреби знання і краси (інтелігентський клас) і природньої потреби хліба (продукуючі класи). В основі організації, а тим самим в основі громадянства, лежить авторитет:

Влада, Територія, Громадянство – це три основи державного думання. А державне думання – це основа державного діяння: політичної творчости, а не політичної руїни.

Хамові українському основи державного думання споконвіку чужі, не зрозумілі. Як бугай на червону плахту, так реве він, коли йому про них заговорити…

церковний, воєнний, родинний, класовий. Лише тоді, коли єсть загальновизнані, громадські – церковні, воєнні, родинні і класові – авторитети, на яких може спертися Влада, народжується на території даного громадянства його власна, своя Держава. Бо лиш тоді можна викликати необхідні для здобуття Держави загальні підйоми громадянства, коли єсть ричаг, двигун – авторитети і слухняні у відношенні до них організації – що ним можна громадянство, як один муж, підняти. Без організації й без авторитетів нема громадянства, а єсть розпорошена, взаємно себе не знаюча і ненавидяча юрба рабів. Такою юрбою мусить правити з чужої Землі, з Метрополії, чуже організоване громадянство, чужа Держава – на те, щоб ця юрба сама себе весь час не різала.

Влада, Територія, Громадянство – це три основи державного думання. А державне думання – це основа державного діяння: політичної творчости, а не політичної руїни.

Хамові українському основи державного думання споконвіку чужі, не зрозумілі. Як бугай на червону плахту, так реве він, коли йому про них заговорити...

– Джерело моєї влади: я і нині. В життю рішає тільки сила. Тільки сила єсть владою. Не маєстатичність, не законність, не традиційність потрібні Україні, а патрони і стихія. Патронами оперезаємось до зубів. Розбурхаємо стихію. Тарарахнемо шапкою об землю на площі Св. Софії так, що в одну мить не стане ворогів. На вчора, на батьків, на любов до них, на покору перед чимсь од мене – Хама – вищим – наплювати...

– Хаме український, помимо все – Земляче таки рідний! Зло, яке ти робиш Українській Землі, тобі трудно зрозуміти. Ти не любиш, коли тобі про нього говорити. – Все це теорії, а я признаю лише життя; все це було, тепер буде інакше, – кажеш ти. – Може, захочеш принаймні зрозуміти зло, яке робиш самому собі: наслідки того хамства для тебе ж.

– В практиці, в життю зустрінеш ти в Україні в першу чергу отамана. Він – це вже не "теорія", а реальна, тисячоліттям твоїм延 пануванням витворена дійсність українського життя. Замість характеру – рев і доколінний шлик; замість сталої ідеї – щодня інший настрій; зброєю – демагогія і брехня; мотором – злоба, зажерливість і пиха; тактикою – зрада, а суттю – порожнеча, пуста поза. В день, коли йому славу в руки плещуть, – без розуму герой, що на стіну скаче. Вночі хитрий трус, що перший утікає. Тому здатен до бою тільки в перемішці з типами протилежними – суворими, правдивими, скромними, твердими. Тому до самостійности, підставою якої є вірність, органічно не придатний. Нація отаманів, що мала тисячі парадів "розбурханої стихії" на площі Св. Софії, – площі Мудрости, з якої реготалась, – але не державу. Нація отаманів, нація бунту і зради, з якими на кожному кроці і тобі прийдеться зустрічатись.

Видавець Конгрес Українських Націоналістів
Засновник та шеф-редактор Степан Брацюнь
Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Ярослав Радевич-Винницький.

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08 e-mail: nacija@ukr.net

Адреса видавця: 01004, вул. Антоновича, 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26008013932801 у філії "Центральне регіональне управління ВАТ "Банк "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300937, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.
Газету видрукувано у ТОВ "Поліграфічна компанія "Інтерекспресдрук"
Замовлення №
Наклад 14 000 прим.
Ціна договірна

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9